INGO PIEPERS

DE ONVERMIJDELIJKHEID VAN EEN NIEUWE WERELDOORLOG

2020 Prometheus Amsterdam

© 2020 Ingo Piepers
Omslagontwerp Sander Patelski
Illustratie omslag René van Beers
Foto auteur Manon van der Zwaal
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 4561 3

1

Wat is oorlog?

Oorlog is niets nieuws. Over oorlog is veel geschreven en hij is dagelijks in het nieuws. We zijn er best wel vertrouwd mee en we accepteren hem ook als iets onvermijdelijks, lijkt het wel. Maar wat weten we nu eigenlijk echt van oorlog?

Het is mijn bedoeling de verschillen tussen oorlog, oorlogvoering en oorlogsdynamiek te verduidelijken, en dat – met name als het over oorlogvoering gaat – helder wordt dat er sprake is van een continue ontwikkeling, ook nu nog.

Over oorlog weten we eigenlijk helemaal niet veel, en van oorlogsdynamiek bijna niets. Dat is vreemd als je bedenkt hoeveel ellende en schade oorlog veroorzaakt.

Oorlog, oorlogvoering en oorlogsdynamiek

Oorlog is zo oud als de mensheid. De bestaande, uiteenlopende definities van oorlog hebben met elkaar gemeen dat het bij oorlog gaat om de georganiseerde toepassing van geweld om daarmee een of ander (vaak politiek) doel te bereiken. Met de toepassing van geweld of de dreiging daarmee kun je soms wat bereiken, zoals geld en goederen buitmaken, een stuk land bezetten, of iemand dwingen iets te doen wat hij of zij niet uit zichzelf van plan is.

De georganiseerde toepassing van geweld begon kleinschalig maar nam in de loop der tijd steeds grotere vormen aan. Niet alleen omdat samenlevingen en staten groeiden, maar ook omdat oorlogvoering steeds meer en beter werd georganiseerd. De Tweede Wereldoorlog (1939-1945) was een totale oorlog waarbij alle middelen die de staten ter beschikking stonden werden gemobiliseerd en ingezet. Er stond ook heel veel op het spel.

Bij een totale oorlog is ook de burgerbevolking actief betrokken, omdat de industriële capaciteit wordt ingezet. Daardoor wordt de burgerbevolking ook een legitiem doel van de oorlogvoerende partijen.

Soms is een oorlog voor de ene partij een totale oorlog en staat voor die partij alles op het spel, terwijl dat voor de andere partij niet het geval is. De oorlog in Afghanistan (2001-?) is bijvoorbeeld voor de Verenigde Staten en hun bondgenoten slechts een beperkte oorlog, terwijl voor de Afghaanse samenleving wel alles op het spel staat.

Het is belangrijk onderscheid te maken tussen oorlog, oorlogvoering en oorlogsdynamiek, anders ontstaat verwarring.

Oorlog als een activiteit waarbij op een georganiseerde wijze geweld wordt aangewend om een of ander (vaak politiek) doel te bereiken. De oorlogvoerende partijen kunnen staten zijn, maar ook bevolkingsgroepen of andersoortige groepen. Een burgeroorlog is ook een oorlog, maar dan binnen een samenleving.

Bij *oorlogvoering* gaat het over de wijze waarop oorlog wordt gevoerd: welke middelen en methodes worden gebruikt door de oorlogvoerende partijen. Het begrip *totale* oorlog verwijst naar de wijze waarop oorlog wordt gevoerd, namelijk met alle middelen die een staat ter beschikking staan. Oorlogvoering – de middelen en methodes die worden gebruikt – is in de loop der tijd veranderd. Technologische innovaties hebben bijvoorbeeld invloed op oorlogvoering.

Op basis van middelen die worden ingezet tijdens een oorlog, kan onderscheid worden gemaakt tussen conventionele, nucleaire, biologische en chemische oorlogvoering.

Wat betreft methodes – dat wil zeggen strategieën en tactieken – kan bijvoorbeeld onderscheid worden gemaakt tussen (weer) conventionele oorlogvoering, guerrillaoorlogvoering en psychologische oorlogvoering; in geval van psychologische oorlogvoering wordt informatie als wapen ingezet. In dit geval wordt met conventionele oorlogvoering verwezen naar oorlogvoering door en tussen staten en de methoden die daarbij worden gebruikt, en niet naar het feit dat er geen nucleaire wapens worden ingezet. In de loop der tijd is oorlog tussen legers van staten de standaard geworden, maar daar lijkt nu verandering in te komen.

Omdat de oorlogvoerende partijen, doorgaans staten, min of meer dezelfde middelen en methodes gebruiken, wordt deze vorm van oorlogvoering ook wel 'symmetrische oorlogvoering' genoemd. Als een van beide partijen guerrillatactieken gebruikt, omdat die partij niet over een regulier leger beschikt, dan wordt gesproken over 'asymmetrische oorlogvoering'. De Vietnamoorlog (1965-1973) en de oorlog in deze eeuw in Afghanistan, waar respectievelijk het leger van de Verenigde Staten tegen de Vietcong vocht, en legers van de Verenigde Staten en van NAVO-bondgenoten tegen de taliban vechten (een bevolkingsgroep), gaat het om asymmetrische oorlogvoering. De Golfoorlog (1990-1991) is (vooralsnog) de laatste conventionele oorlog waarbij legers van staten met elkaar vochten.

Tegenwoordig wordt vaak over cyberoorlog gesproken. Daarin gaat het om het gericht toebrengen van schade of de dreiging daarmee, door gebruik te maken van internet. Ook op die manier kan fysieke schade worden toegebracht, door

bijvoorbeeld besturingssystemen van installaties of systemen te hacken.

Bij *oorlogsdynamiek* gaat het niet over een enkele oorlog en ook niet over oorlogvoering, maar over oorlogen en de samenhang tussen oorlogen op lange(re) termijn. Daarbij wordt gekeken naar bepaalde karakteristieken van een reeks oorlogen, zoals hun omvang. Bij oorlogsdynamiek gaat het daarom ook over het gedrag van het statensysteem en de condities en factoren die daarbij een rol spelen. Hierbij is ook de vraag aan de orde of er bepaalde patronen te herkennen zijn in die dynamiek. Dat blijkt inderdaad het geval te zijn als het over bijvoorbeeld oorlogen in het Europese statensysteem (1480-1945) gaat.[2]

De inzichten die het Systeem 2-perspectief oplevert over de wijze waarop het statensysteem oorlogen genereert, stellen ons in staat meer grip te krijgen op afzonderlijke oorlogen en op de condities die daarbij een rol spelen. Dat onderwerp komt later aan de orde.

Een aantal theorieën en ontwikkelingen

In de loop der tijd zijn oorlogen en oorlogvoering geëvolueerd van een activiteit waarmee vooral huurlingen zich bezighielden in opdracht van allerlei machthebbers om hun privébelangen zeker te stellen, naar een exclusieve activiteit en een instrument van staten om hun belangen en die van de samenleving die deze staten besturen, te behartigen. De opkomst van de staat als organisatievorm van samenlevingen en de inzet van steeds professionelere legers door staten hangen nauw met elkaar samen. Het proces van staatsvorming en van professionalisering van legers kwam in Europa vanaf het einde van de vijftiende eeuw in een stroomversnelling. Je kunt daarom stellen

dat de staat als organisatievorm en de plaats die legers daarin innemen, een Europese uitvinding is; het is vooral een product van unieke omstandigheden in Europa, gedurende de periode van 1480 tot 1945.

Gedurende die periode stond het denken over oorlog en oorlogvoering niet stil, en allerlei theorieën en dogma's werden opgesteld. Vaak vormden die een weerslag van de praktijk op dat moment en waren die in hoge mate normatief, en gaven dan ook richting aan de (verdere) ontwikkeling van oorlog en oorlogvoering.

De oorlogstheorie van Carl von Clausewitz (1780-1831), een Pruisische generaal en militair wetenschapper die de Napoleontische Oorlogen heeft bestudeerd, heeft nu nog steeds grote invloed op het denken over oorlog en oorlogvoering bij zowel politici als militairen.

Dat geldt tot zekere hoogte ook voor Sun Tzu (ca. 544 v.Chr. -ca. 496 v.Chr.). Deze Chinese generaal en strateeg hield er wezenlijk andere ideeën op na als het over de inzet van geweldsmiddelen gaat. Ten tijde van Sun Tzu bestond China uit een groot aantal rivaliserende koninkrijken. In wezen was de situatie niet eens veel anders dan in Europa gedurende de Middeleeuwen (van 500 tot circa 1500). Sun Tzu – meester Sun – is de schrijver van een handleiding met de titel *De kunst van het oorlog voeren*.[3] Terwijl (in een later stadium) in Europa steeds grotere nadruk werd gelegd op fysieke vernietiging en onderwerping van de tegenstander, benadrukte Sun Tzu juist de noodzaak om fysieke strijd te voorkomen. Volgens Sun Tzu was de ultieme kunst van het oorlog voeren de vijand te onderwerpen zonder dat daarbij geweld wordt aangewend.

In zijn adviezen legt Sun Tzu grote nadruk op misleiding. Door te wijzen op onderwerping van de vijand, zonder dat daarbij in fysieke zin wordt gevochten, benadrukte Sun Tzu

ook het politieke karakter van oorlog. Geweldsaanwending is volgens Sun Tzu een middel dat beter niet gebruikt kan worden, en is geen doel op zich.

Von Clausewitz, een Pruisische stafofficier en oorlogstheoreticus die later in Russische dienst trad tijdens de oorlogen tegen Napoleon Bonaparte, is de auteur van het boek *Vom Kriege* (Over oorlog), dat na zijn dood werd gepubliceerd.[4] Daarin baseerde hij zijn oorlogstheorie op de militaire campagnes van Frederik de Grote en Napoleon Bonaparte.

Von Clausewitz legde de nadruk op politieke en psychologische aspecten van oorlog en oorlogvoering. De stelling 'Oorlog is voortzetting van de politiek met andere middelen' en het idee van de '*fog of war*' (een verwijzing naar de verwarrende omstandigheden tijdens een oorlog en incomplete informatievoorziening) zijn ook afkomstig van Von Clausewitz.

Het gedachtegoed van Von Clausewitz speelt tot op de dag van vandaag nog een grote rol; het is nog steeds een belangrijk referentiekader voor politici en militairen. Het feit dat Von Clausewitz de politieke functie van oorlog benadrukte, heeft grote invloed gehad op opvattingen over de rol die legers vervullen voor staten: een leger is een politiek instrument.

In de loop der tijd werden staten, de samenlevingen die deze staten besturen en legers steeds meer een eenheid, die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Napoleon Bonaparte – met zijn opvattingen over de rol van de staat, het idee om de dienstplicht in te voeren (de samenleving te mobiliseren) en het idee van een nationale identiteit (nationalisme) te stimuleren, ook om die legers gevuld te krijgen – leverde een belangrijke bijdrage aan het proces van staatsvorming.

Hoe de staat terrein won en steeds groter en machtiger werd, blijkt ook uit de cijfers. Rond 1500 bestond Europa nog uit een

bonte verzameling van circa driehonderd ministaatjes en koninkrijkjes, met ruim 80 miljoen inwoners; in 1939 bestond Europa nog slechts uit zo'n 25 gestandaardiseerde staatsstructuren, met een totale bevolking van bijna 550 miljoen inwoners. Die 25 staten hadden ook een identieke structuur: ze hadden zeggenschap – soevereiniteit – over een nauwkeurig gedefinieerd grondgebied en de bewoners daarvan, het bestuur was gecentraliseerd en de staat beschikte over een geweldsmonopolie. Dat garandeerde tot op zekere hoogte stabiliteit; de staat kon gehoorzaamheid afdwingen, en de bevolking beschikte niet over de middelen om de staat te bedreigen of te ondermijnen. Door die concentratie van geweldsmiddelen en de zeggenschap van de staat daarover kon die ook zorg dragen voor de externe veiligheid ervan. Vanaf circa 1500 ontwikkelde de staat zich ook steeds meer tot een oorlogsmachine, omdat de rivaliteit tussen staten steeds verder toenam.

Dat, zoals Von Clausewitz het formuleerde, oorlog een voortzetting is van de politiek met andere middelen, kreeg ook zijn beslag in de Nederlandse Grondwet. De taken van de Nederlandse krijgsmacht en het gezag over de krijgsmacht zijn vastgelegd in Artikel 97 van de Nederlandse Grondwet:

1 Ten behoeve van de verdediging en ter bescherming van de belangen van het Koninkrijk, alsmede ten behoeve van de handhaving en de bevordering van de internationale rechtsorde, is er een krijgsmacht, en
2 De regering heeft het oppergezag over de krijgsmacht.

Dat is duidelijk.

Toepassing van de oorlogstheorie van Von Clausewitz door legers heeft geresulteerd in het grote belang dat wordt gelegd op de fysieke vernietiging van het leger van de tegenstander,

om de wil – een politieke oplossing – aan de tegenstander te kunnen opleggen. Een verslagen leger betekent een verslagen staat. Vernietiging van het vijandelijk leger resulteert automatisch in politieke onderwerping, was de gedachte. Dat heeft zeker ook zo gewerkt in praktijk, in ieder geval tot 1945. Zolang het geweldsmonopolie bij staten ligt en iedereen dat respecteert – ook de bevolking van deze staten – zou dat ook moeten werken.

Vanwege het grote politieke belang van oorlog in Europa (tot 1945) werd het vermogen om oorlog te voeren met legers, dat wil zeggen om op een steeds grotere schaal op georganiseerde wijze geweld aan te wenden, steeds meer geperfectioneerd. Dat moest ook vanwege de rivaliteiten tussen staten, die ook steeds sterker werden. Zo ontwikkelde oorlog zich steeds meer richting totale oorlog.

De legers van deze staten droegen enthousiast bij aan deze ambities; het was tenslotte hun opdracht en vak om zo goed mogelijk oorlog te voeren om de belangen van de staat zeker te stellen. Nieuwe technologieën werden altijd benut om beter en slimmer oorlog te kunnen voeren, vijandelijke legers moesten tenslotte worden vernietigd, en de vijand dacht er net zo over.

De keuze van militaire capaciteiten en technologieën en de wijze waarop die moesten worden ingezet, waren niet alleen afhankelijk van de creativiteit van militairen en van militaire denkers, maar werd (en wordt) ook bepaald door bijvoorbeeld geopolitieke factoren. Het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten zetten zwaar in op hun zeestrijdkrachten: *Britannia, rule the waves* was het adagium van Groot-Brittannië. In de Verenigde Staten vonden met name de ideeën van Alfred Thayer Mahan, auteur van *The Influence of Sea Power Upon History, 1660-1783*, gepubliceerd in 1890, gretig aftrek. Mahan wordt in de Verenigde Staten als de belangrijkste Amerikaanse

strateeg van de negentiende eeuw beschouwd.

De uitvinding van het vliegtuig in 1903 ging ook niet ongemerkt voorbij aan militaire denkers en strategen. In 1921 publiceerde de Italiaanse generaal Giulio Douhet een theorie over oorlogvoering in de lucht onder de titel *Il dominio dell'aria* (Overheersing in de lucht). Zijn theorie was gebaseerd op de eerste ervaringen met de inzet van vliegtuigen tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918). Douhet zag, maar overdreef daarin, een grenzeloze toekomst voor het luchtwapen, waardoor andere middelen – land- en zeestrijdkrachten – onbruikbaar en overbodig zouden worden. In de praktijk pakte dat anders uit.

Als het over de ontwikkeling van oorlogvoering gaat, is Duitsland ook relevant. Na de Eerste Wereldoorlog was in het Verdrag van Versailles (1919) een reeks beperkingen opgelegd aan Duitsland, ook wat betreft militaire capaciteiten. Door dat verdrag werd bijvoorbeeld de omvang van het Duitse leger beperkt tot een maximum van honderdduizend man.

Deze en andere beperkingen, en het gevoel bedreigd te worden uit alle richtingen, stimuleerden militaire innovatie in Duitsland. Duitsland anticipeerde (weer) op een meerfrontenoorlog, die moest worden voorkomen, evenals een loopgravenoorlog. Daarom werd grote nadruk gelegd op een snelle en beslissende inzet van de Duitse krijgsmacht. Uit die gedachte komen het Duitse idee en de doctrine van de *Blitzkrieg* voort. Dat was een innovatief concept.

Terwijl Frankrijk en Groot-Brittannië bijvoorbeeld de tank vooral inzetten als een bepantserd voertuig ter ondersteuning van de infanterie, zoals dat ook gebeurde tijdens de Eerste Wereldoorlog, hadden de Duitsers bedacht om eenheden van tanks te formeren en om die als zelfstandig opererend wapen in te zetten, waarbij gebruik werd gemaakt van de grote vuurkracht én van de grote mobiliteit van de tank.

In combinatie met een aantal andere innovaties, zoals de inzet van vliegtuigen als verlengstuk van de artillerie (de *Stuka*), en een geavanceerd bevelvoeringsconcept (*Auftragstaktik*, later door de NAVO geïntroduceerd als *mission command*), konden Duitse legers tijdens de Tweede Wereldoorlog veel meer tempo maken en de vijand snel overrompelen. Het ging allemaal bliksemsnel en dat moest ook om een meerfrontenoorlog en een langdurige (loopgraven)oorlog te voorkomen.

Tijdens de Koude Oorlog (1945-1989) was er weer een geheel andere situatie, waarbij een oorlog werd voorkomen juist door de strikte toepassing van het centrale idee van Von Clausewitz dat oorlog een voortzetting is van de politiek met andere middelen.

De Verenigde Staten beschikten sinds juli 1945 over een kernwapen, maar het was slechts een kwestie van tijd (1949) voordat ook de Sovjet-Unie over kernwapens beschikte. De intense rivaliteit tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie, en hun respectievelijke bondgenoten, resulteerde in een kernwapenwedloop. Daardoor ontstond er een situatie waarbij ook in geval van een grootschalige verrassingsaanval met kernwapens door een van beide supermachten, een *nuclear first strike* zoals dat heette, de andere (getroffen) supermacht toch nog over voldoende kernwapens beschikte (die het hadden overleefd) om genadeloos terug te slaan. Beide supermachten beschikten over wat kernwapenstrategen een *second strike capability* noemden. De situatie die hierdoor ontstond, werd ook wel aangeduid als *mutual assured destruction* (wederzijdse gegarandeerde vernietiging; afgekort MAD). Een van de betere afkortingen die ooit is bedacht.

Het lastige van kernwapens is niet alleen de ongekende vernietigingskracht (door hitte en luchtverplaatsing), maar ook de straling die vrijkomt en de radioactieve besmetting die daar-

door onvermijdelijk is. De effecten van zo'n kernwapen zijn onvoorspelbaar: de windrichting bepaalt namelijk waar de radioactieve paddenstoelwolk uiteindelijk terecht zal komen.

Door deze lastige eigenschappen van kernwapens, maar vooral door de MAD-situatie die al snel ontstond, hadden deze wapens geen militaire en daardoor beperkte politieke gebruikswaarde. Er kon nooit een bruikbaar politiek resultaat worden behaald met een kernoorlog; escalatie en zelfvernietiging waren namelijk gegarandeerd. Von Clausewitz' adagium ging dus niet meer op. Oorlog was zelfmoordpolitiek.

Omdat de opvatting van Von Clausewitz over oorlog zo diep was verankerd in en door staten en hun legers, en in politieke processen – namelijk dat oorlog een politiek instrument is en dus politieke gebruikswaarde moet hebben –, vond geen kernoorlog plaats.

De patstelling die de Koude Oorlog veroorzaakte, duurde totdat de Sovjet-Unie uiteenviel (1989-1991). Daardoor kwam er een einde aan deze nucleaire wurggreep.

Toen vanaf 1989 het statensysteem de normale oorlogsdynamiek hervatte, bleek dat, uitgezonderd de Golfoorlog (1990-1991), legers van staten steeds vaker oorlog moesten voeren met bevolkingsgroepen, en niet zozeer met legers van andere staten. Er was dus iets veranderd.

Voor deze ontwikkeling in oorlogen en in oorlogvoering is een aantal factoren aan te wijzen, zoals een toegenomen *empowerment* van bevolkingsgroepen en de beperkingen van de staat als organisatievorm. Veel nieuwe staten – staten die hun onafhankelijkheid hadden verworven na de Tweede Wereldoorlog – bleken na de Koude Oorlog niet een geweldsmonopolie te bezitten of te kunnen behouden.

Bevolkingsgroepen namen vaak noodgedwongen het heft in eigen handen, omdat staten hun belangen niet goed behartig-

den. Vanwege deze en een aantal andere ontwikkelingen loopt het zo uit de hand in bijvoorbeeld Somalië, Afghanistan, Irak, Syrië en Jemen. Dat zijn geheel andere oorlogen. Oorlogvoering evolueert voortdurend, niet alleen door technologische innovatie, maar ook omdat het statensysteem verandert.

De afgelopen decennia hebben computers, internet en sociale media een steeds grotere invloed gekregen op oorlogvoering. De wereld kent nu ook *network-centric warfare*, cyberoorlog en de inzet van drones, bijvoorbeeld. De vraag is wat het potentieel is van deze nieuwe technologieën als het over oorlogvoering gaat: gaat het, in het geval van cyberoorlog, om een nieuw wapen, of om een geheel nieuwe vorm van oorlogvoering, en is cyberoorlog een echte gamechanger?

Sinds 2011 is er ook een sterke toename van terroristische activiteit van individuen en groepen, zowel religieus als politiek geïnspireerd. Sociale media spelen hierbij een rol: iedereen kan nu overal en snel worden gerekruteerd en gemobiliseerd voor een oorlog. Hierdoor kunnen nieuwe groepen en gemeenschappen (*communities*) en netwerken ontstaan en kan terroristische activiteit live worden gestreamd. Hoge kijkcijfers en publiciteit zijn dan gegarandeerd, en daar gaat het vaak om bij terrorisme. Door deze empowerment verliest de staat steeds meer controle. Legers zijn niet georganiseerd en uitgerust om met terreurgroepen te vechten, maar met andere legers. Legers zijn niet goed in asymmetrische oorlogvoering.

Verschillende typen oorlogen: vijf voorbeelden

Er kunnen dus verschillende typen oorlogen en vormen van oorlogvoering worden onderscheiden. Bij typen oorlogen gaat het over de vraag wie met wie oorlog voert. Er zijn oorlogen tussen bevolkingsgroepen (staten zijn namelijk een recente uit-

vinding), oorlogen tussen staten, oorlogen tussen staten en bevolkingsgroepen en burgeroorlogen, dat wil zeggen oorlogen 'in' staten. Bij oorlogen tussen staten kan weer een onderscheid worden gemaakt tussen oorlogen tussen gewone staten en oorlogen waar grootmachten bij betrokken zijn.

Als één of meerdere grootmachten bij een oorlog betrokken is/zijn, is er sprake van een *grootmachtoorlog*. Grootmachten zijn staten met een grote mate van invloed, onder andere omdat grootmachten over aanzienlijke militaire capaciteiten beschikken. De Verenigde Staten, China en Rusland zijn bijvoorbeeld grootmachten; Nederland is dat nu niet.

Een ander heel wezenlijk onderscheid is gebaseerd op het aantal grootmachten dat aan een grootmachtoorlog deelneemt. Als alle grootmachten in het statensysteem deelnemen aan een oorlog, gaat het om wat ik noem een *systeemoorlog*. De laatste systeemoorlog is de Tweede Wereldoorlog.

Als niet alle grootmachten in het systeem aan een grootmachtoorlog deelnemen, is er sprake van een *niet-systeemoorlog*. Het blijkt hier om twee fundamenteel verschillende typen oorlogen te gaan; de functie van systeem- en niet-systeemoorlogen is namelijk wezenlijk anders. De functie van niet-systeemoorlogen is altijd om een verstoring van het evenwicht in het statensysteem – de bestaande machtsbalans (status quo) – te herstellen; terwijl de functie van een systeemoorlog is om een nieuwe balans te vinden in het statensysteem, en om een nieuwe internationale orde te implementeren.

Aan de hand van vijf voorbeelden bespreek ik nu vijf gevallen om de begrippen oorlog, oorlogvoering en oorlogsdynamiek verder te verduidelijken.

Vietnamoorlog (1965-1973)

Bij de oorlog in Vietnam ging het in eerste instantie om een oorlog tussen Noord- en Zuid-Vietnam, waarbij Noord-Vietnam werd gesteund door zijn communistische bondgenoten, de Sovjet-Unie en China, en Zuid-Vietnam door Frankrijk en later de Verenigde Staten (maar bijvoorbeeld ook Australië). Een belangrijke reden dat de Verenigde Staten zich met deze oorlog bemoeiden, was de vrees dat Zuid-Vietnam ook in communistische handen zou vallen, en dat daardoor een domino-effect zou ontstaan, waardoor uiteindelijk geheel Azië communistisch zou kunnen worden.

Het ging de Verenigde Staten dus om het behoud van de status quo; *containment* (inperking) van het communisme. Belangrijk is de Vietnamoorlog in de context van de Koude Oorlog te plaatsen. Vanuit Amerikaans perspectief ging het om conventionele oorlogvoering; de krijgsmacht werd ingezet. Het strijdtoneel was vooral Zuid-Vietnam, waar Noord-Vietnamese militairen infiltreerden en de Vietcong, een door communistisch Noord-Vietnam gesteunde verzets- en guerrillagroep, opereerde. Ondanks de (in alle opzichten) superieure Amerikaanse bewapening en vuurkracht bleek conventionele oorlogvoering van de Verenigde Staten niet effectief. Noord-Vietnam en de Vietcong maakten vooral gebruik van guerrillatactieken en -methodes.

Onder het motto 'wie niet sterk is, moet slim zijn', worden guerrillatactieken vaak ingezet door een relatief zwakkere partij, als het over militaire capaciteiten gaat. De guerrilla ontwijkt de kracht van de tegenstander en ondermijnt de vijand met kleinschalige verrassingsaanvallen, sabotage achter de linies en hinderlagen. De guerrilla verschuilt zich tussen de burgerbevolking en is daar niet van te onderscheiden. Uiteindelijk gaat het bij deze vorm van oorlog vooral om de sympathie van de burgerbevolking.